

โครงการเผยแพร่ต้นแบบการผลิตและใช้ไบโอดีเซลขนาดเล็กในชุมชน

หลักการและเหตุผล

น้ำมันดีเซลเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงที่สำคัญที่ใช้ในสาขาต่างๆ เช่น การคมนาคม การเกษตร อุตสาหกรรม การผลิตไฟฟ้า และอื่นๆ ในปี พ.ศ. 2546 ประเทศไทยมีการใช้น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว รวมทั้งสิ้น 19,538 ล้านลิตร (ซึ่งส่วนใหญ่นำเข้าจากต่างประเทศ) โดยที่มีสัดส่วนการใช้ในสาขาคมนาคมมากที่สุดคือร้อยละ 72 รองลงมาคือสาขาการเกษตร ซึ่งมีสัดส่วนการใช้ร้อยละ 20 น้ำมันดีเซลที่ใช้ในประเทศนั้นส่วนหนึ่งได้นำเข้าในรูปแบบน้ำมันสำเร็จรูป และอีกส่วนหนึ่งเป็นการนำเข้าน้ำมันดิบ เพื่อกลั่นเป็นน้ำมันสำเร็จรูป ทำให้ประเทศไทยต้องสูญเสียเงินตราต่างประเทศเป็นจำนวนมหาศาลในแต่ละปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันซึ่งราคาน้ำมันดิบโลกมีแนวโน้มที่จะขยับตัวสูงขึ้นตลอดเวลา ทำให้การเสาะหาแหล่งพลังงานเพื่อที่จะมาทดแทนน้ำมันปิโตรเลียมมีความสำคัญและมีความจำเป็นยิ่งขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น กระทรวงพลังงานจึงได้กำหนดนโยบายพลังงานทดแทน และจัดทำเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาพลังงานทดแทน ซึ่งเป็น 1 ใน 5 ยุทธศาสตร์พลังงานเพื่อการแข่งขันของประเทศ และเสนอให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบเมื่อวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2546 ยุทธศาสตร์การพัฒนาพลังงานทดแทนนี้ได้กำหนดเป้าหมายในการเพิ่มสัดส่วนของการใช้พลังงานหมุนเวียนในเชิงพาณิชย์ หรือการใช้เพื่อการผลิตไฟฟ้า/อุตสาหกรรมจากร้อยละ 0.5 ในปี 2545 เป็นร้อยละ 8 ของการใช้พลังงานรวมของประเทศในปี 2554 ต่อมาเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2547 รัฐบาลได้ประกาศให้การส่งเสริมพลังงานทดแทนเป็นวาระแห่งชาติที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันดำเนินการผลักดันให้บรรลุตามเป้าหมาย

การพัฒนาเชื้อเพลิงชีวภาพ (Biofuel) ได้แก่ เอทานอลและไบโอดีเซล เป็นเป้าหมายหนึ่งภายใต้แผนการเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนตามนโยบายข้างต้น ดังนั้น กระทรวงพลังงาน โดยกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาและส่งเสริมไบโอดีเซล และเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2548 กำหนดเป้าหมายการใช้ไบโอดีเซลทดแทนการใช้น้ำมันดีเซลทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2555 วันละ 8.5 ล้านลิตร

ไบโอดีเซลสามารถผลิตได้จากวัตถุดิบหลากหลายชนิด เช่น น้ำมันปาล์ม น้ำมันมะพร้าว น้ำมันสบู่ดำ น้ำมันถั่วเหลือง แต่เนื่องจากน้ำมันต่างๆ ดังกล่าว สามารถบริโภคได้ทำให้มีราคาค่อนข้างสูง สบู่ดำเป็นพืชทางเลือกอีกชนิดหนึ่ง โดยมีข้อดีคือ ไม่มีความจำกัดในเรื่องพื้นที่ปลูก เพราะสามารถปลูกได้ในทุกสภาพพื้นที่ อีกทั้งราคาไม่ขึ้นลงตามตลาดน้ำมันบริโภคเพราะน้ำมันสบู่ดำไม่สามารถบริโภคได้ หากได้รับการบริหารจัดการอย่างเหมาะสมจะสามารถลดการนำเข้า

น้ำมันดิบจากต่างประเทศเพื่อนำมากลั่นเป็นน้ำมันดีเซล และเป็นการสร้างรายได้แก่ชุมชนอีกทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน มีความประสงค์จะจัดจ้าง ที่ปรึกษาเพื่อเผยแพร่ต้นแบบการผลิตและใช้ไบโอดีเซลขนาดเล็กในชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อเผยแพร่การผลิตไบโอดีเซลขนาดเล็กในชุมชน โดยการสนับสนุนให้มีการสร้างแหล่งวัตถุดิบต้นแบบการผลิตไบโอดีเซลในชุมชนตัวอย่าง และนำไปขยายผลประชาสัมพันธุ์ เพื่อให้ชุมชนอื่นๆ ใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินงานต่อไป
2. เพื่อพัฒนาบุคลากรของชุมชนก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และนำไปสู่การบริหารจัดการได้อย่างยั่งยืน

ขอบเขตงานและการดำเนินการ

รายละเอียดขอบเขตงานที่ปรึกษาเพื่อเผยแพร่ต้นแบบการผลิตและใช้ไบโอดีเซลขนาดเล็กในชุมชน ต้องดำเนินงานมีดังต่อไปนี้

1. ศึกษา สำรวจ ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อสนับสนุนให้มีการสร้างแหล่งวัตถุดิบและต้นแบบการผลิตไบโอดีเซลขนาดเล็กในชุมชน โดยดำเนินการคัดเลือกชุมชนครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ไม่น้อยกว่า 2 แห่ง
2. คัดเลือกเทคโนโลยีการผลิตไบโอดีเซลขนาดเล็ก เพื่อเสนอแนะรูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับแหล่งวัตถุดิบในท้องถิ่น
3. ร่วมกับชุมชนในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการการผลิตไบโอดีเซลขนาดเล็ก ทั้งด้านการจัดการวัตถุดิบ การแปรรูป การนำมาใช้ประโยชน์ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการอย่างครบวงจร
4. จัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อพัฒนาบุคลากรให้ชุมชนสามารถดำเนินการผลิตไบโอดีเซลได้อย่างยั่งยืน และดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และจัดเตรียมเอกสารต่างๆ ตามความจำเป็น
5. จัดทำข้อมูลประเมินผลวิเคราะห์ ด้านเศรษฐศาสตร์และการลงทุน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการประชาสัมพันธุ์และในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมไบโอดีเซลขนาดเล็กในชุมชนแก่กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน